

# Reális célkitűzés a 18–20 ezer lakás megépítése a megyében

(Közlemény a megyei pártbizottság 1971. november 17-i üléséről)

**A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága és a kormány „A lakásépítés fejlesztéséről, a lakáselosztás és a lakberek új rendezéséről” szóló határozata alapján az MSZMP Csongrád megyei Bizottsága november 17-i ülésén megtárgyalta a „Jelentés a lakásépítés fejlesztéséről, a lakáselosztás és a lakberek új rendezéséről” határozat végrehajtásáról, valamint a IV. ötéves tervben előirányzott lakásépítés előkészítésének helyzetéről” című írásos előterjesztést.**

## L

Az előterjesztés megállapította, hogy az MSZMP KB és a Kormány határozatát a párt-, állami és tömegszervezetek, valamint a hírközlő szervek a megyében megismertették és a határozatot a lakosság egyetértéssel fogadta. Az illetékes szervek időben megtették a szükséges intézkedéseket a határozat végrehajtására, intézkedtek az állami lakások felmérése, besorolása érdekében, megállapították az új lakbereket. Egyidejűleg jelentős lépések történtek a IV. ötéves lakásépítési terv kialakítása, megvalósítása érdekében.

A megyében 19696 — ebből Szegeden 15072 — tanácsi kezelésű és 1282 magánbérletű lakást mértek fel. A lakbér-emeléssel érintett lakások száma 12103 — ebből szegedi 9996. A lakbérlemelés megyei átlaga 218,— Ft lakásonként. Ennek együttes havi összege mintegy 2,6 millió forint, ami az érvényes rendelkezések alapján a megyében marad.

Az alapterület felmérésével és a komfortba sorolással kapcsolatban 719, míg az új lakbér-megállapítással kapcsolatban 164 panasz, észrevétel érkezett az ingatlankezelő szervekhez. A panaszok és észrevételek általában megelégedéssel rendeződtek.

A rendelet életbelépése előtt a tanácsoknál 11918 — ebből Szegeden 6859 — lakásigénylő szerepelt nyilvántartásban. Lakásigényüket 7869-en — ebből Szegeden 5970-en — újtották meg, és további 586 új igény jelentkezett. A lakásigénylők száma tehát az 1971. július 31-i állapot szerint 8455 — ebből Szegeden 6134. A lakásigénylők 40 százaléka állami, 43 százaléka szövetkezeti, 11 százaléka OTP társas lakást, míg 6 százalék minőségi lakáscserét igényel.

A 15 éves lakásépítési program keretében a párt és a Kormány együttes határozata a IV. ötéves terv során 400 ezer lakás megépítését irányozza elő. Ebből a megyében 18–20 ezer lakás megépítése reális célkitűzés. A tanácsok 19050 — ebből Szegeden 9050 — lakás megépítését tervezik. Ez 39,6 százalékkal több a harmadik ötéves tervben megépült lakások számánál. A tervezett lakáskeretből állami 8259 — ebből szegedi 6759 —, magánépítésű 10791 — ebből szegedi 2291. Az Országos Takarékpénztár Csongrád megyei Fiókja saját beruházásban 2848 lakás megépítését tervezi. Eddig 2714 lakás építésére már megállapodás történt. Az OTP 3200 lakás megépítéséhez biztosít lehetőséget, ebből azonban mintegy 500 lakás megépítéséhez meg kell teremteni a helyi feltételeket.

Az előterjesztés megállapítja: az állami lakásépítés az előző tervidőszakkal szemben 77,7 százalékkal növekszik. Ezt figyelembe véve a IV. ötéves tervben épülő lakásoknál az állami lakások aránya 43,4 százalék lesz.

A lakásépítkezéseket a megyében drágítják a kivitelezési költségek emelkedése, emellett a kedvezőtlen talajviszonyokkal összefüggő magas alapozási költségek, továbbá az építési anyagok magas szállítási költségei és a szanálási, közművesítési költségek.

A tervezett lakások 65,2 százaléka emeletes épületekben, 34,8 százaléka családi ház formájában épül fel. A lakások építési technológiája 59 százalékkal korszerűbb, míg 41 százalékkal hagyományos.

A kapacitás számbavétele és a kivitelezéssel történt előzetes egyeztetés alapján a tervezett lakások 49 százalékát a minisztériumi ipar, 10 százalékát a tanácsi építőipar, 11 százalékát az építőipari szövetkezetek, míg a fennmaradó 30 százalé-

kot termelőszövetkezetek, kisiparosok és egyéb házilagos kivitelezők építik meg.

Megállapította az előterjesztés, hogy néhány község és Szeged Odessza II. ütem kivételével a szükséges rendezési tervek rendelkezésre állnak. A kisajátítási és szanálási tervek a beruházási programokkal egy időben elkészültek. Szeged területén mutatkozik ugyan lemaradás a terület előkészítésében, ez azonban a feladat bonyolultságával magyarázható. Ezt fokozza, hogy a nyugati városrész beépítése a felmerült nehézségek miatt nem kezdődhet meg. Az ide tervezett lakásokat belső rekonstrukciós területen kell felépíteni. Ez természetesen új területek bevonását és előkészítését követeli. Nehezíti a helyzetet a Ládagyár lassú kitelepülése. Családi házak építésére a megyében a területek előkészítése megtörtént, ugyanakkor Szegeden a szükséges területnek csak 45 százaléka áll rendelkezésre.

A lakásépítéssel összefüggő alapközművek megépítése — Szeged kivételével — időarányosan a tervekben biztosított. A többszintes lakások általában a korábban kiépített gerincvezetékkel mellett épülnek. Kisebb gerincvezeték építésére, valamint Hódmezővásárhelyen és Szentesen szennyvízderítő rekonstrukcióra kerül sor.

Szegeden a lakásépítéssel összefüggő közművesítési problémáknak csak egy része megoldott. A közművek jelentős részének kivitelezését a közelmúltban megalkotott Alföldi Közmű- és Mélyépítő Vállalat végzne. A vállalat kapacitás-felfutása azonban csak 1973–74-re várható. Rendkívül nehézkes a különböző vállalatok tevékenységének koordinálása (csatorna-, út-, gázvezeték-építés). A jelenleg folyamatban levő közművesítés lemaradása különösen a háztartási elemek elhelyezésénél okoz gondot.

A tervezői és lakásépítési kapacitáskeret a szükségletet kielégíti. A kapacitás biztosításában meghatározó a nemrég átadott Szegedi Házépítő Kombinát, amely a IV. ötéves tervben 9226 lakást termel. Valamennyi városi tanács vállalja, hogy az állami lakások többségét háztartási termékekből építteti meg, ugyanakkor néhány kérdés tisztázása még megoldásra vár. Emellett az építőipari vállalatok és szövetkezetek III. ötéves tervben megvalósított és a IV. ötéves tervben előirányzott fejlesztése a tervezett lakások megépítését lehetővé teszi. A kisiparosok a III. ötéves tervben 4566, az egyéb kategóriába sorolt kivitelezők pedig 2257 lakást építettek. Várható, hogy ennyi lakást a IV. ötéves tervben is megépítenek. A tervidőszak első évében — 1971-ben — már a várt ütem — előre láthatóan — teljesül, hiszen az ez évre tervezett 3564 lakásból az I–III. negyedévben megépült 2653, ami 74,4 százaléka az éves tervelőirányzatnak.

A megye építőiparának anyagellátása az országos ellátás függvénye. A korszerű technológiával építendő lakások anyag-szükséglete biztosított, ugyanakkor a tanácsi építőipar, a ktsz-ek és más szektorok, valamint a lakosság anyagellátása nem megnyugtató. A korszerű építési technológiához szükséges gépek beszerzése sem zavartalan.

## II.

Az előterjesztés adatait és megállapításait elemző vita behatóan foglalkozott a lakásárakat befolyásoló tényezőkkel, a területelőkészítés rendkívüli összetettségével, a lakberekből származó összeg cél-szerű felhasználásával, a lakásépítési költség csökkentésének néhány lehetséges módjával, a háztartási épületek előrelátható fenntartási problémáival, a közművesítésben tapasztalható nehézségekkel, az OTP által építendő lakások értékesítésének helyzetével, a járulékos beruházások szükségességével, az olcsó lakások építésének kérdésével, a városrekonstrukciókkal és a koordinált ipartelepítés helyes módszereinek kidolgozásával, a háztartási elemek további fejlesztésének lehetőségeivel, a városokon kívül épülő családi házak villamosításának kérdéseivel, az illetékes tanácsok munkájának koordinálásával.

A megyei pártbizottság a kérdésekben egységes álláspontot foglalt el. Többek

között abban, hogy a megyén belül Szeged a lakásépítési programban kiemelt szerepet kapott, természetes tehát, hogy a sok tényező miatt a problémák zöme is itt mutatkozik. Ragaszkodni kell ahhoz, hogy a lakások a tervezett számban megépüljenek, ugyanakkor a lehetőségek határain belül biztosítani kell a kulturális és egészségügyi létesítmények megvalósítását is. Szükséges a karbantartások szempontjainak kidolgozása is.

A megyei pártbizottság megelégedéssel állapította meg, hogy megyénkben és Szegeden minden idők legnagyobb lakás-programja valósul meg, szocializmust építő társadalmunk körülményei között. Ez minden illetékes szervet és személyt felelősségteljes munkára kötelez a lakás-program sikeres megvalósításáért. Az egységes szemlélet és cselekvés megerősítésének fontos fóruma volt a megyei pártbizottság ülése.

## III.

### A megyei pártbizottság állásfoglalása

Az MSZMP Csongrád megyei Bizottsága a végrehajtó bizottság jelentése alapján megvizsgálta a KB és a kormány „A lakásépítés fejlesztéséről, a lakáselosztás és a lakberek új rendezéséről” szóló együttes határozata végrehajtásának megyei tapasztalatait, és álláspontját a következőkben rögzíti:

1. A párt és a kormány együttes határozatát a megye lakossága nagy várakozással és megelégedéssel fogadta. Egyetértett az igazságosabb lakáselosztás feltételeinek megteremtésével, a személyi jövedelmeknek megfelelő teherviseeléssel; azzal az intézkedéssel, hogy a lakbérlemelés terheit az életszínvonalat nem érintve fokozatosan hárítják át a lakosságra. Egyetért a gyorsabb ütemű lakásfejlesztéssel. A határozat ismertetése széles körben megtörtént. E munkában eredményesen működtek közre a párt-, állami és tömegszervezetek.

2. A határozat azon részét, amely a lakásfelmérésre, a lakások besorolására, a lakberek megállapítására, a lakásigénylők számbavételére és a lakáselosztási tanácsrendeletek megalkotására vonatkozik, a tanácsok és szerveik eredményesen, határidőre végrehajtották. A határozatnak a lakásalap fejlesztésére vonatkozó részének végrehajtása, illetve a végrehajtás megszervezése nem értékelhető egyértelműen pozitívan, ellentmondásokkal és problémákkal terhes.

3. Megállapítható, hogy a 18–20 ezer lakás megépítése megyénkben reális célkitűzés. Jó szervezéssel, az érdekeltek körültekintő, lelkiismeretes munkájával és jó együttműködéssel a feltételek biztosíthatók. Jelenleg azonban a lakásépítés feltételei csak az első két évre biztosítottak, az egész tervidőszakra vonatkozóan még nem kielégítőek. Legnagyobb lemaradás Szegeden tapasztalható a terület előkészítésében, a kiviteli tervek elkészítésében, a kivitelezőkkel történő meg egyezésben. Ebben azonban közrejátszik, hogy a szegedi lakásépítés előkészítése a legnehezebb, hiszen itt az előző tervidőszakhoz képest a lakásépítés csaknem megkétszereződik, és a háztartási termékek zöme is itt kell, hogy elhelyezése kerüljön. A helyzetet nehezíti az is, hogy a város századfordulón épült közműhálózata nagy arányú és gyors ütemű felújításra szorul, és egyidejűleg új közműgény is jelentkezik. Ezek nagy költség- és munkaigényes beruházások.

Mindebből következik, hogy a megyei célkitűzés megvalósításának kulcskérdése a szegedi lakásépítés megszervezése, és a háztartási termékek elhelyezése. Ezért ezeket kiemelten kell kezelni.

4. A megyei pártbizottság az együttes határozat eredményes végrehajtása érdekében a következőkre hívja fel az illetékes szervek — elsősorban a tanácsok — figyelmét:

— ügyeljenek a lakáselosztás tisztaságára, az igazságos lakáselosztás érdekében a széles körű társadalmi véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítására;

— fékezzék meg a lakásokkal történő üzérkedést, és spekulációt;

— biztosítsák a lakáscserék törvényes lebonyolításának szervezeti feltételeit;

— keressék a megoldást a nyugdíjasok, albérlok és fiatal házaspárok lakás-problémái enyhítése érdekében, az alacsonyabb költségű lakások építésére;

— fokozatosan teremtsék meg a lakásjavítás és -karbantartás jobb feltételeit, a lakosság ilyen irányú igényeinek kielégítését;

— a tanácsok komplex módon foglalkozzanak a területükön épülő valamennyi lakásépítési formával, és a lakásjárulékos, illetve a lakásépítéshez kapcsolódó beruházásokkal;

— törekedjenek a különböző anyagi források — tanácsi, vállalati, OTP, lakás-szövetkezeti stb. — együttes, hatékony felhasználására;

— a feladatok rendszeres egyeztetése érdekében célszerű a tanácsok szervezésében a lakásépítéssel külön foglalkozó koordinációs bizottság létrehozása, az érdekeltektől szervek képviselőinek bevonásával;

— fordítsanak különös figyelmet a korszerű technológiával épülő lakások számának növelésére, a háztartási termékeknek a megye területén történő felhasználására;

— vizsgáltsák felül a háztartási lakások költségeit, és osszassák el az e kérdés körüli bizonytalanságot;

— tisztázzák — elsősorban Szegeden — az egész tervidőszakra vonatkozó lakásépítési programot, ennek megfelelően gyorsítsák a területelőkészítést, a tervezést és a kivitelezőkkel történő megegyezést. Kérjék fel az illetékes főhatóságokat (ÉVM, OT, OTP stb.) a rendezetlen problémák megoldásának elősegítésére;

— a lakásépítésnél és a járulékos, illetve kapcsolódó beruházásoknál érvényre kell juttatni az anyagi eszközökkel való ésszerű takarékoskosságot a beruházások időben történő előkészítésével, a tervezői megbízásoknál és a tervezésnél a luxusegyenlő és szükségleten előirások elhagyásával, a körültekintően elkészített tervekkel, és a kivitelezés jó megszervezésével;

— súlyuknak megfelelően szervezni és támogatni kell a különböző magánlakás-építési formákat (különösen a lakásépítő szövetkezeteket), megfelelő telek, tervezői és kivitelezői kapacitás, építési anyagok biztosításával, a hitelpolitikai irányelveknek megfelelően hiteltámogatással.

A megyei pártbizottság felkéri:

— a tanácsokat, vizsgálják felül a beruházást előkészítő, lebonyolító és irányító apparátusukat, és szükség szerint erősítsék meg;

— a Szakszervezetek Megyei Tanácsát és a KISZ megyei Bizottságát, hogy az építőipari, építőanyag-ipari és beruházásokkal kapcsolatos tevékenységet folytató vállalatoknál a munkaverseny céltudatos szervezésével segítsék elő a munkafegyelmet, a termelést és a termelékenység növelését;

— a megyei pártbizottság felkéri a járási, városi pártbizottságokat, a párt-szerveket és valamennyi pártalapszervezetet, hogy a rendelkezésükre álló eszközökkel segítsék, támogassák a megye lakásépítési programjának teljesítését.

A megyei pártbizottság szükségesnek tartja, hogy az illetékes párt-, állami, társadalmi és gazdasági szervek kiemelt feladatnak tekintsék az MSZMP Központi Bizottságának és a Kormányának a lakásépítés fejlesztéséről, a lakáselosztás és a lakberek új rendszeréről hozott együttes határozatának további eredményes végrehajtását.

MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT  
CSONGRÁD MEGYEI BIZOTTSÁGA